

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí v Bratislave 16. decembra 2009 v trestnej veci obžalovaného **M. V. pre trestný čin neodvedenia dane a poistného** podľa § 148a ods. 1, ods. 4 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) a iné, o odvolaní obžalovaného M. V. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. júna 2008, sp. zn. 1T 3/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok **sa z r u š u j e .**

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec **sa v r a c i a** krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Trnave ako súdu prvého stupňa z 11. júna 2008, sp. zn. 1T 3/2005, obžalovaný M. V. bol uznaný za vinného zo spáchania

trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 4 Tr. zák.

v podstate na tom skutkovom základe, že

v Piešťanoch na tamojšom daňovom úrade 6. októbra 2000 ako dobrovoľný platiteľ dane z pridanej hodnoty (DPH) s mesačným zdaňovacím obdobím podnikajúc na základe živnostenského oprávnenia podal daňové priznanie za september 2000, ktoré bolo podložené fiktívne nadhodnotenými daňovými dokladmi (faktúrami, príjmovými a výdavkovými pokladničnými dokladmi), čím si neoprávnene uplatnil nárok na vrátenie DPH v sume

2 945 771 Sk, pričom táto daň mu bola daňovým úradom čiastočne vrátená v sume 1 993 771 Sk;

v ten istý deň, na tom istom mieste a za rovnakých okolností podal daňové priznanie za október 2000 uplatniac si tak neoprávnene nárok na vrátenie DPH v sume 1 293 439 Sk, pričom však k vyplateniu nedošlo;

ako aj trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

v podstate na tom skutkovom základe, že

v Trnave na tamojšom daňovom úrade 29. októbra 2001 ako konateľ S. podal daňové priznanie k DPH za september 2001, ktoré bolo podložené fiktívnymi dokladmi, čím neoprávnene uplatnil nárok na vrátenie tejto dane v sume 984 400 Sk, pričom k vyplateniu nedošlo.

Krajský súd podľa § 148a ods. 4 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., za to obžalovanému uložil úhrnný trest odňatia slobody na päť rokov; podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. obžalovaný na výkon trestu bol zaradený do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Proti rozsudku krajského súdu podal obžalovaný odvolanie, ktorým sa domáhal zrušiť napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Podstatou odvolania je názor, že napriek pomerne rozsiahlemu dokazovaniu nedošlo k riadnemu vypořádaniu sa s vykonanými dôkazmi. V prvom rade sa v odvolaní namieta, že nebol preukázaný úmysel obžalovaného neoprávnene uplatniť nárok na vrátenie DPH v snahe zadovážiť si neoprávnený prospech. Obžalovaný ďalej namietal, že aj príslušné daňové úrady ním predložené doklady týkajúce sa nadmerného odpočtu DPH uznali za opodstatnené, a preto nie je preukázané skutkové zistenie súdu prvého stupňa, že základom jeho posudzovaného konania mali byť práve fiktívne doklady.

Aj správca dane pri opakovanej kontrole dospel k záveru, že k zdaniteľnému plneniu došlo, ale len z iných dôvodov neuznal nadmerný odpočet DPH; osobitne obžalovaný

poukázal na to, že neuznaním zaplatenej DPH a predajom tovaru slovenskému subjektu bez DPH vznikla práve jemu škoda.

Obžalovaný napokon v odvolaní uviedol, že z dokazovania vyplýva opak skutkového zistenia krajského súdu o fiktívnosti predložených dokladov, z čoho však súd nelogicky vyvodil jeho (obžalovaného) úmyselné zavinenie vo vzťahu k posudzovaným trestným činom.

Najvyšší súd ako súd odvolací postupujúc v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) primárne nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por., a preto v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu predchádzajúceho konania, prihliadajúc pritom aj na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané. Na tomto základe dospel k záveru, že napadnutý rozsudok obsahuje chyby, najmä pre nejasnosť a neúplnosť jeho skutkových zistení, resp. že sa súd nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie ako aj preto, že vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení a na objasnenie veci treba dôkazy opakovať alebo vykonávať ďalšie, čo by presahovalo rámec odvolacieho konania (§ 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por.).

Je potrebné konštatovať, že napadnutý rozsudok krajského súdu v jeho písomnej podobe nebol vypracovaný v súlade s ustanovením § 125 Tr. por. Obsahuje výpočet jednotlivých vykonaných dôkazov aj s ich vnútornými rozpormi, avšak absentuje jasné vyhodnotenie týchto dôkazov najmä vo vzťahu zavinenia obžalovaného na spáchaní žalovaných deliktov.

Obžalovaný M. V. v doterajšom konaní poprel spáchanie predmetných trestných činov s tým, že vo všetkých prípadoch, kedy podával daňové priznania, tieto podložil reálnymi dokladmi. Poukázal na to, že nekonal v úmysle sa obohatiť na úkor nadmerného odpočtu dane z DPH, pričom sa odvolával tiež na zistenia daňových úradov.

Krajský súd síce vychádzal z tvrdenia daňových úradov, resp. výpovedí ich jednotlivých zamestnancov, avšak tieto výpovede sú v mnohých smeroch rozporné, navzájom si odporujúce a nie je z nich možné vyvodit' jednoznačný právny názor. Najmä z výpovede svedkyne Ing. D. G. vyplýva, že vo firmách obžalovaného boli opakovane vykonávané

daňové kontroly, ktoré zistili síce určité nedostatky, ale nie je zrejmé, či tieto nedostatky boli obžalovaným zapríčinené úmyselne a či bol pri nich vedený snahou obohatiť sa.

Výsledkom daňových kontrol bolo to, že k vyplateniu požadovanej DPH nedošlo, najmä z titulu nedostatočnosti predložených dokladov. V prvom posudzovanom prípade došlo k čiastočnému vráteniu DPH, z čoho je možné vyvodiť, že obchodné transakcie obžalovaného prebehli riadnym spôsobom a aspoň z časti boli podložené dokladmi, o ktorých daňový úrad nemal pochybnosti.

Je potrebné upozorniť na výpoveď svedkyne Ing. D. G., že nedostatkom u obžalovaného bolo nepredloženie daňových dokladov, pričom však nie je zrejmé o aké doklady išlo. Skutková veta napadnutého rozsudku uvádza, že obžalovaný predložil nadhodnotené fiktívne doklady, ale zároveň konštatuje, že došlo k čiastočnému vráteniu plnenia. Z uvedeného je zrejmé, že skutkový stav nebol v tomto smere dostatočne zistený, lebo tvrdenie o predložení nadhodnotených fiktívnych dokladov obžalovaným je v zásadnom rozpore so zistením, že aspoň časť týchto dokladov bola príslušným úradom verifikovaná, čo malo za následok čiastočné vrátenie DPH.

Bude potrebné zamerať pozornosť práve na naznačenú otázku a dôsledne zistiť na akom základe došlo k vráteniu plnenia obžalovanému daňovým úradom; v tomto smere je skutkové zistenie krajského súdu nedostatočné a chybné.

Je potrebné poukázať tiež na výpoveď svedka T. H., z ktorej vyplýva, že obchodné transakcie obžalovaného boli reálne, že totiž predsa len k vývozu tovaru do Maďarska došlo.

Nepriamym dôkazom v tomto smere je tiež výpoveď svedkyne N. H. o riadnej dokladovej vybavenosti vyvázaného tovaru.

Rozpornosť zistení krajského súdu vyplýva aj z toho, že za dôkaz o spáchaní deliktov obžalovaným považuje výpoveď svedkyne E. T., pričom však v písomnom vyhotovení rozsudku sa zároveň konštatuje, že táto svedkyňa obžalovaného vôbec nepoznala a k predmetnej obchodnej transakcii sa vôbec nevyjadrila.

Ďalšia rozpornosť napadnutého rozhodnutia je v tom, že súd prvého stupňa oproti obžalobe upravil aj rozsah pôvodne žalovaného protiprávneho konania obžalovaného, ktoré malo spočívať aj v tom, že na základe opakovanej daňovej kontroly bol obžalovanému za december 2000 ním uplatnený nadmerný odpočet dane vo výške 5 086 000 Sk ustálený ako správne uplatnený. túto časť skutku krajský súd správne z celkového posúdenia vypustil, ale bližšie sa nezaoberal aj v podstate rovnakými okolnosťami ďalších žalovaných skutkov.

Z doteraz vykonaného dokazovania nie je možné jednoznačne ustáliť, že došlo k machináciám zo strany obžalovaného a skôr sa javí, že išlo aspoň v určitej časti o bežné nedostatky vyskytujúce sa pri správe daní a poplatkov, ktoré však za každých okolností a vždy nemusia mať kriminálny charakter. Javí sa, že nedostatky zistené pri obchodnej činnosti obžalovaného bolo potrebné riešiť v rámci konania o daniach a neuplatňovať na dané skutky ustanovenia trestného práva hmotného.

Bude preto potrebné najmä výsluchom do úvahy prichádzajúcich zamestnancov daňových úradov zistiť, či zistené nedostatky, resp. predložené doklady boli považované len za bežné nepresnosti vyskytujúce sa pri správe daní a poplatkov, resp. ako je možné z nich vyvodit' úmysel obžalovaného v určitom rozsahu uplatniť nárok na vrátenie DPH neoprávnené, v úmysle zadovážiť sebe neoprávnený prospech. Záver krajského súdu i v tomto smere o zavinení obžalovaného nešpecifikuje jednotlivé dôkazy, z ktorých by taký záver bol možný, a len na základe zistenia, že obžalovaný konal určitým spôsobom ustálil existenciu už uvedeného jeho úmyslu.

Trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Tr. zák. je deliktom úmyselným a páchatel'ovi sa musí preukázať, že buď chcel spôsobom opísaným v znakoch skutkovej podstaty tohto trestného činu porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo vedel, že svojim konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a v prípade takého následku bol s ním uzrozumený.

Taký záver krajského súdu o zavinení obžalovaného za súčasného stavu dokazovania je diskutabilný, najmä z dôvodu nešpecifikácie dôkazov, ktoré súd prvého stupňa k takému výsledku viedli.

Bude preto potrebné sa zaoberať naznačenou otázkou a len po riadnom zistení stavu veci prichádza do úvahy rozhodnutie, či obžalovaný svojím konaním vôbec naplnil znaky skutkovej podstaty žalovaných deliktov, v akom rozsahu a či sú splnené zároveň aj znaky jeho úmyselného zavinenia na predpokladaných deliktoch; doterajší stav dôkazov resultát krajského súdu neumožňujú.

Odvolací súd na tomto základe po zvážení všetkých rozhodných okolností dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je dôvodné, a preto podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vrátil vec krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. decembra 2009

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová